

2.9 Déileáil le Nochtadh Ó Leanaí

Tá sé tábhachtach go mbeadh gach ball foirne scoile ar an eolas agus ullamh chun freagairt do leanbh a nochtadh drochúsáid.

Déileáil le nochtadh ó leanaí

- > Féadfaidh leanbh nó duine óg a nochtadh do bhall de phearsanra na scoile go ndearnadh díobháil nó mí-úsáid dó nó di.
- > Is minic go mbíonn bealaí éagsúla ag leanaí le cur in iúl go bhfuil mí-úsáid á baint astu. Má thugann leanbh le fios nó má insíonn sé do bhall de phearsanra na scoile go bhfuil díobháil á dhéanamh dó nó di ag duine éigin ba chóir caitheamh leis ar bhealach íogair.
- > Is dócha go mbeidh leanbh a ndéantar mí-úsáid air faoi strus mór mothúcháinach agus b'fhéidir gurb é ball de phearsanra na scoile an t-aon duine fásta a bhfuil an leanbh sásta muinín a bheith aige as. Ní mór a bheith an-chúramach gan damáiste a dhéanamh don mhuinín sin.
- > Is féidir eolas a chur ar fáil faoi rún agus beidh tuisceana agus íogaireacht de dhíth ar bhall foirne na scoile agus é/í ag freagairt don nochtadh.
- > Caithfidh an ball pearsanra scoile an leanbh a chur ar a suaimhneas, agus iarracht a dhéanamh a mhuinín a choinneáil, agus an gá le gníomh a mhíniú a mbeidh gá le daoine fásta eile a chur ar an eolas.
- > Tá sé tábhachtach a rá leis an leanbh go ndéanfar gach rud is féidir chun iad a chosaint agus chun tacú leo, ach gan gealltanais a dhéanamh nach féidir a choinneáil, mar shampla geallúint a thabhairt gan é a insint do dhuine ar bith eile.

Moltar an cur chuige seo a leanas mar dhea-chleachtas chun déileáil leis na nochtuithe seo:

- > Bí chomh socair agus nádúrtha agus is féidir
- > Éist go cúramach agus go haireach. Tabhair am agus deis don leanbh a mhéid is féidir agus is mian leo a insint
- > Tabhair aird ar an leanbh
- > Tabhair faoi deara go bhféadfadh sé a bheith an-deacair don leanbh nochtadh a dhéanamh
- > Cuir ar a suaimhneas don leanbh go bhfuil an beart ceart déanta acu agus iad ag caint leat
- > Ná brú ar an leanbh. Lig dóibh nochtadh ar a luas féin agus ina dteanga féin

- > Ná geall aon rud a choinneáil faoi rún
- > Cuimhnigh go bhféadfadh an leanbh a bheith ag tástáil do chuid frithghníomhartha ar dtús agus go mb'fhéidir nach n-oscloídh sé go hiomlán ach thar thréimhse ama
- > Ná léirigh aon tuairimí faoin mí-úsáideoir líomhnaithe
- > Tá sé tábhachtach idirdhealú a dhéanamh idir an duine a rinne an mhí-úsáid agus an gníomh mí-úsáide féin. D'fhéadfadh go mbeadh grá ag an leanbh/duine óg nó go dtaitníonn sé/sí go mór leis an mí-úsáideoir líomhnaithe agus nach dtaitníonn leis/léi leis an méid a rinneadh leo. Tá sé tábhachtach mar sin gan aon bhreithiúnas nó fearg a chur in iúl don chiontóir líomhnaithe agus é ag caint leis an leanbh/duine óg
- > D'fhéadfadh go mbeadh sé riachtanach a chur ina luí ar an leanbh/duine óg nár cuireadh isteach ar do mhothúcháin ina leith nó ina leith mar gheall ar an méid a nocht siad
- > Ba cheart go mbeadh ceisteanna tacúil agus chun críche soiléirithe amháin (mar shampla, fiafraigh "An bhfuil mé ceart ag rá go bhfuil ...?")
- > Ná cuir ceisteanna tosaigh. Is éard is príomhcheisteanna ann ná ceisteanna a chuirtear ar bhealach atá ceaptha chun freagra inmhianaithe a thabhairt
- > Seiceáil ar ais leis an leanbh go bhfuil an méid atá cloiste agat ceart agus intuigthe
- > Cinntigh go dtuigeann an leanbh na nósanna imeachta a leanfar
- > Déileáil leis an bhfaisnéis faoi rún, faoi réir cheanglais Threoir Náisiúnta um Thús Áite do Leanaí 2017 agus na reachtaíochta ábhartha

Chomh luath agus is féidir:

- > Déan taifead scríofa den chomhrá chomh luath agus is féidir, chomh mion agus is féidir, agus b'fhearr na focail a úsáideadh a lua. Tá sé tábhachtach a thabhairt faoi deara nach gá an taifead seo a chur gan ainm ag an bpointe seo
- > Ba chóir cur síos mion a dhéanamh ar chomharthaí díobhála coirp agus, más cuí, iad a sceitseáil
- > Cé gur chóir ligean do leanbh ráiteas scríofa a dhéanamh más mian leo é sin a dhéanamh, **tá sé tábhachtach a thabhairt faoi deara nár cheart iarraidh ar an leanbh cuntas a nocht a scríobh don taifead**
- > Seiceáil an taifead scríofa leis an leanbh, nuair is féidir

Nuair is gá, ba chóir gníomhú láithreach chun sábháilteacht an linbh a chinntiú.

Ní mór na ceanglais tuairiscithe atá leagtha amach i gcaibidil 5 de na nósanna imeachta seo a leanúint a luaithe agus is féidir.